

NELJA VALLA KOGU

Kaasrahanud Euroopa Liit

Eesti-sisene koostööprojekt “Arukad kogukonnad” (Jätkuprojekt koostööprojektile “Arukad külad, nutikad kogukonnad”)

Koostööpartnerid: MTÜ Kodukant Läänemaa, MTÜ Põhja-Harju Koostöökogu, MTÜ Nelja Valla Kogu

Elluviimise periood: 04.2025 – 12.2027

Projekti taustainformatsioon ja vajalikkuse põhjendus

Esimene Kodukant Läänemaa tegevuspiirkonna kogukondadele suunatud koostööprojekt “EstPol: sustainable communities” toimus aastatel 2019-2023 ja oli suunatud **kogukondade mõtestamisele ja siseturvalisusele**. Projekti raames toimus kogukondade arenguprogramm, mis võimestas vabaühenduste tegevust läbi töövõtete jagamise, kogemuste vahetamise ja ideede kogumise. Õppepäevadel käsitleti kogukonnatöö erinevaid aspekte ning osalejad said koduseid ülesandeid, et õpitut kinnistada. Programmi viis läbi Eesti Külaliikumine Kodukant ning see koosnes viiest moodulist.

Projekti raames toimus 2 konverentsi: Siseturvalisuse konverents Padisel ning Kogukondade Konverents Roostal, viimasel osales üle 100 inimese koostööpartnerite piirkondadest.

Lisaks leidis aset piirkondade vabatahtlikele päästjatele õppereis Maltale, et õppida nende süsteemide toimimist antud valdkonnas ja seda eelkõige just vabatahtlikus merepäästes.

Teine projekt nimega “Arukad külad, nutikad kogukonnad”, toimus aastatel 2023-2025. Antud projekti **peamine eesmärk oli leida nutikaid ja jätkusuutlikke lahendusi kohalike piirkondade arendamiseks**. Projekti raames toimus ideekiirendi, kus kogukonnad said välja töötada **uuenduslikke lahendusi oma piirkonna probleemide lahendamisele**, Kodukant Läänemaa piirkonnast osales kiirendis 5 kogukonda. Selle tulemusena paigaldati nt Vormsile Norby sadamasse nutikas prügikast ning MTÜ Vormsi Kraam korraldas saarel loodusmatkade koolitussarja. Lisaks ideekiirendile korraldati motivatsioonipäevakuid, kus jagati teadmisi ja kogemusi erinevatel teemadel, nagu kogukondade koostöö, külastusettevõtlus, loodusturism, kogukondade imago, KOVi ja kogukondade koostöö jne. Kokku toimus 7 päevakut ning üks kahepäevane seminar. Projekt viis osalejad ka õppereisidele välismaale,

kus nad said tutvuda teiste riikide kogemustega arukate külade arendamisel, külastati Iirimaa ja Taani maapiirkondi.

Novembris toimus lõpuseminar, kus osalenud kogukonnad said anda tagasisidet projektis toimunule ning anda sisendit võimalikule jätkuprojektile. Kogukonnad analüüsid külade ja kogukondade aktuaalseid teemasid, arendusvajadusi ning koostöövõimalusi. Arutleti kogukondade väljakutsete, arendusprojektide ning arukate külade kontseptsiooni rakendamise üle. Samuti uuriti, kuidas tugevdada koostööd teiste kogukondadega ja oma külas ning toodi välja kogukondade tugevused ja jagatavad head praktikad.

Seoses sellega esitati soov ja ettepanek jätkuprojektiks, kus ühistegevustena:

- Toimuksid teemapäevad - **võrreldes eelmise projektiga, on seekord fookus nõ üksteise koolitamisele ehk heade praktikate jagamisele.** Eesmärk on külastada ühe piirkonna konkreetset kogukonda, kel on mõnes kogukonnateemas jagada edulugu, hea praktika vms. Külastatavad kogukonnad on varasemalt ise endast märku andnud sooviga oma kogemusi teistega jagada, teemavaldkonnad on erinevad: kogukonna turvalisus ja kriisideks valmistumine, külamaja isemajandamine, MTÜ ja avalike alade kujundamine, külade ühenduse toimemudel jne.
- Toimuks välisõppereis – korraldatakse üks õppereis Lätti, piirkonda, kus arukate külade temaatika on aktuaalne ja leidub häid näiteid – eesmärk kogemuste saamine ja vahetamine, silmaringi avardamine ning inspiratsiooni ammutamine.
- Eesti-sisene õppereis – korraldatakse üks kolmepäevane eesti- sisene õppereis, et tutvuda aktiivsete kogukondadega ka väljaspool projektipartnerite piirkonda. Eesmärgiks on saada terviklikum ülevaade erinevate kogukondade omanäolisusest ja toimimisest, eestisisese võrgustiku tugevdamine ning heade praktikate ja kogemuste jagamine.
- Projekti lõppfaasis 2027 toimuks projekti lõpuseminar, kus võetakse kokku projekti tegevused, osalejad jagavad tagasisidet ja kogemusi, kogutakse sisendit uueks projektiks ning esineb inspireeriv esineja projekti puudutaval aktuaalsel teemal.

Lisaks on Kodukant Läänemaal plaanis oma piirkonnas projekti raames läbi viia **Läänemaa Aasta küla ja külaliigutaja 2026 konkurss** ning **osaleda rahvusvahelisel LEADER konverentsil LINC 2025**, et saada kogemust rahvusvahelisel tasandil projektis mainitud teemadel.

Projekti eelarve

Etapid	Oma- või ühistegevus	TEGEVUSE SISU	EELARVE
1.vaheetapp	oma	Osalemine rahvusvahelisel konverentsil LINC 2025	8000
2.vaheetapp	ühis	"Arukad kogukonnad" 3-päevane eestisene õppereis, vähemalt 10 osalejat tegevusrühmast	4500
		Kolm teemapäeva	1500
		Projektimeeskonna töökoosolek	300
		Projektijuhtimine	4280
3.vaheetapp	oma	Läänemaa aasta küla ja külaliigutaja 2026 konkurss	13000
		Projektijuhtimine	1200
4.vaheetapp	ühis	Välisõppereis Läti (3x10)	7000
		Kolm teemapäeva	1500
		Projektimeeskonna töökoosolek	300
		Projektijuhtimine	2960
5.vaheetapp	ühis	"Arukad kogukonnad" lõpuseminar/konverents	2000
		Kolm teemapäeva	1500
		Projektimeeskonna töökoosolekud	300
		Projektijuhtimine	2400
		KOKKU	50740
		PRIA toetus 90%	45666
		Omaosalus 10%	5074